

Kommunane i Hordaland og
Sogn og fjordane

Saksbehandlar, innvalstelefon
Håvard Rød, 5557 2143
Kåre Træen, 57643004
Marit Lunde, 57643005

Revidert nasjonalbudsjett 2019 og kommuneopplegget for 2020

Fylkesmannen vil gi eit oversyn over hovudpunkta i framlegget til revidert nasjonalbudsjett 2019 og kommuneopplegget for 2020, jf. Prop. 113 S.

Endringar i det økonomiske opplegget for 2019

Deflator

Kostnadsdeflatoren for kommunesektoren i 2019 er justert opp frå 2,8 prosent i statsbudsjettet til 3,0 prosent i revidert nasjonalbudsjett :

	statsbudsjettet	revidert NB
lønsvekst	3,25 prosent	3,2 prosent
prisvekst varer og tenester	2,0 prosent	2,65 prosent
kostnadsdeflator	2,8 prosent	3,0 prosent

Løn tel i underkant av 2/3 i deflatoren.

Det er auka prisvekst på varer og tenester som gjer at den samla kostnadsveksten no er pårekna å bli høgare enn i statsbudsjettet. Kostnadene for kommunesektoren er pårekna å bli kr 1,0 mrd. større enn lagt til grunn i statsbudsjettet, fordelt med om lag kr 0,8 mrd. på primærkommunane og kr 0,2 mrd. på fylkeskommunane.

Skatteinntekter

I revidert nasjonalbudsjett er pårekna skatteinntekter for primærkommunane justerte opp med om lag kr 1,35 mrd. Pårekna skattevekst i prosent for primærkommunane i år blir med dette justert frå 0,4 prosent til 1,2 prosent.

Investeringsstilskot omsorgsplassar

Det er framlegg om å utvida løyvinga i år for investeringstilskot til heildøgns omsorgsplassar. Det har også i år vore stor søknadsinnangang for å få investeringstilskot. Utvidinga i løyvinga vil gi grunnlag for å kunne gi investeringstilskot til om lag 900 fleire heildøgns omsorgsplassar enn

lagt til grunn i statsbudsjettet. Løyvinga i statsbudsjettet gav grunnlag for investeringstilskot til om lag 1500 plassar.

Dette vil også omfatta rehabilitering av eksisterande gamle plassar. Halvdelen av den nye utvida ramma vil i år vera sett av til netto vekst i talet på plassar og halvdelen av ramma til rehabilitering.

Tilskotssatsane av godkjent investeringsgrunnlag er uendra, det vil seie 55 prosent for sjukeheimplassar og 45 prosent for omsorgsbustader med heildøgns omsorg.

Kompensasjon for reduksjon i eigedomsskatt

Frå og med 2019 er eigedomsskattegrunnlaget endra. Produksjonsutstyr og installasjonar skal ikkje lenger vera med i grunnlaget for eigedomsskatt. Det er lagt opp til ein overgangsperiode med gradvis opptrapping av inntektstapet og kompensasjon over sju år.

Inntektstapet er rekna samla for kommunane til kr 730 mill. på årsbasis etter sju år. Det er lagt opp til ein samla kompensasjon på kr 500 mill. på årsbasis etter sju år. Det inneber ein kommunal eigendel. I 2019 vil samla kompensasjon vera kr 71 mill. (1/7 av kr 500 mill.). Den kommunale eigendelen er førebels rekna til kr 16,- per innbyggjar for 2019, aukande til mellom kr 110,- og kr 120,- per innbyggjar etter sju år.

Den kommunale eigendelen på kr 16,- for 2019 kan endra seg når departementet (KMD) har eit fullstendig talgrunnlag med alle kommunane som er omfatta. Departementet kjem til å senda ut informasjon om fordelinga etter at Stortinget har vedteke revidert nasjonalbudsjett.

Kompensasjon for endringar i regelverket for arbeidsavklaringspengar

Det er frå 1.januar 2018 gjennomført endringar i regelverket for arbeidsavklaringspengar. Førebelse tal for 2018 syner at endringa har medført ein auke i dei samla utbetalingane av økonomisk sosialhjelp for kommunane i 2018 på om lag kr 90 mill.

Det er på denne bakgrunn framlegg om ei auka løyving på kr 90 mill. for å kompensera kommunane for pårekna meirutgifter til økonomisk sosialhjelp i 2019.

Kommuneopplegget for 2020 - generelt

Det er gitt signal om ein realvekst i dei frie inntektene for kommunane på mellom kr 1,0 mrd. og kr 2,0 mrd. frå 2019 til 2020. Veksten er rekna frå det inntektsnivået for i år som no er lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett.

Den pårekna inntektsveksten er realauke. Priskompensasjon frå 2019 til 2020 vil difor koma som eit tillegg i inntektene. Prisindikatoren som blir nytta til priskompensasjon, vil bli kjent i statsbudsjettet til hausten.

Innlemming av øyremerkte tilskot i rammetilskotet kjem også som eit tillegg til realauken i dei frie inntektene.

Dersom det pårekna inntektsnivået for i år er endra når statsbudsjettet blir lagt fram i oktober, vil også inntektsveksten bli justert i samsvar med dette.

Skatteøyret blir fastsett i statsbudsjettet til hausten for å tilpassa skatteveksten til målsetjinga om at skatteinntektene skal utgjera om lag 40 prosent av kommunane sine samla inntekter.

Pårekna meirutgifter i 2020 knytt til den demografiske utviklinga er om lag kr 1,7 mrd. for primærkommunane. Av dette er kr 1,3 mrd. knytt til tenester som blir finansierte av dei frie inntektene for primærkommunane.

Pårekna vekst i pensjonskostnadene for 2020 for kommunesektoren er samla kr 450 mill. lågare enn det som blir kompensert gjennom prisjustering av inntektene (deflatoren). Det er stor uvisse knytt til dette overslaget. Det kan bli fordelt med om lag 90 prosent på primærkommunane og om lag 10 prosent på fylkeskommunane.

Det låge rentenivået over tid har bidrege til den veksten som har vore i pensjonskostnadene.

Innlemming av øyremerkte tilskot i rammetilskot

Regjeringa vil i statsbudsjettet for 2020 gjera framlegg om å innlemma fleire øyremerkte tilskot i rammetilskotet. Dette er blant anna:

- tilskot til psykologar i dei kommunale helse- og omsorgstenestene
- tilskot til dagaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens
- tilskot til etablering og tilpassing av bustad
- tilskot til tidleg innsats i skulen gjennom auka lærarinnsats på 1. - 10. trinn

Det sistnemnde tilskotet vil bli gitt ei særskilt fordeling innafor rammetilskotet i 2020.

Regjeringa tek sikte på over tid å avvikla fleire øyremerkte tilskot og redusera omfanget av øyremerking. Dessutan vil kompensasjonsordninga for renter og avdrag frå Handlingsplanen for eldre, vertskommunetilskotet og rentekompensasjonsordningane for skule- og symjeanlegg gradvis bli trappa ned og avvikla.

Kommunereform

Eingongstilskot

I kommunereforma 2014 - 2017 vart det gitt to eingongstilskot ved kommunesamanslåing, etter standardiserte modellar. Det eine tilskotet vart gitt for eingongskostnader og utbetalt i 2017 etter at Stortinget hadde gjort vedtak om samanslåingar. Det andre eingongstilskotet blir gitt som reformtilskot og kjem til å bli utbetalt etter at samanslåingane har vorte sette i verk. Det vil seie i 2020.

I det vidare arbeidet med kommunestruktur og samanslåingar er det lagt opp til at tilskot for eingongskostnader og reformtilskot blir gitt som eit felles tilskot med felles tidspunkt for utbetaling. Eingongstilskotet blir utbetalt når samanslåing er stadfesta med nasjonalt vedtak. Tilskotsbeløp blir gitt etter ein standardisert modell, på grunnlag av talet på kommunar og innbyggjarar i samanslåinga :

I kroner	0 - 14999 innb.	15 - 29999 innb.	30 - 49999 innb.	Over 50000 innb.
2 kommunar	25 mill.	35 mill.	40 mill.	50 mill.
3 kommunar	35 mill.	45 mill.	50 mill.	60 mill.
4 kommunar	45 mill.	55 mill.	60 mill.	70 mill.
5 kommunar	55 mill.	65 mill.	70 mill.	80 mill.

Utbetaling av eingongstilskot vil for nye samanslåingar bli utbetalt etter kvart når vedtak om samanslåingar er gjort. Tilskot vil ikkje bli gitt innan tidsfristar, slik som i kommunereform 2014 - 2017.

Inndelingstilskot

Årlege inndelingstilskot for nye samanslåingar vil bli utrekna etter same prinsipp som for allereie vedtekne samanslåingar frå reformperioden 2014 - 2017. Årlege inn-delingstilskot vil erstatta bortfall av basistilskot og eventuelt bortfall av småkommunetillegg/-reduksjon distriktstilskot som følgje av samanslåing. Den nye kommunen vil ta imot fullt inn-delingstilskot i femten år etter samanslåing, før tilskotet deretter blir trappa ned over fem år. Tilskot blir tillagt årleg priskompensasjon.

For allereie vedtekne samanslåingar i kommunereform 2014 - 2017 vil det årlege inndelings-tilskotet, som blir utbetalt frå og med iverksetjing av samanslåing i 2020, vera basert på inntektssystemet i 2016. Det vil seie før endringane i inntektssystemet i 2017. Basistilskotet i 2016 var kr 13,2 mill. per kommune. For nye samanslåingar vil inndelingstilskotet bli berekna på grunnlag av inntektssystemet i det året samanslåinga trer i kraft.

Regionsentertilskot

Det er lagt opp til å vidareføra regionsentertilskotet. Dette omfattar både kommunesamanslåingar som er vedtekne og blir sette i verk frå 1. januar 2020 og nye framtidige kommunesamanslåingar. Vilåret er at ny kommune får over om lag 8000 innbyggjarar.

Noverande tilskot blir fordelt med ein lik sats per innbyggjar (40 prosent av ramma) og ein lik sats per samanslåing (60 prosent av ramma).

Andre tilskotsordningar i kommunesamanslåingar er støtte til utgreiingar etter ein modell frå departementet, og støtte til informasjon og folkehøyringar.

Skjønstilskot

Basisramma blir fordelt av fylkesmennene mellom kommunane.

Basisramma for skjønstilskot til kommunane for heile landet blir redusert frå kr 1000 mill. i 2019 til kr 950 mill. i 2020. Reduksjonen på kr 50 mill. blir overført til kommunane sitt innbyggjar-tilskot i inntektssystemet og i staden fordelt etter dei faste kriteria.

Det kan for 2020 også bli endring i fordelinga av ramma mellom fylkesmennene.

Overgangsordninga INGAR tek ikkje omsyn til endringar i skjønstilskot.

Skjønsmidlar knytte til kommunesamanslåing

a)Fylkesmannen sine skjønsmidlar i 2020

Det er gitt signal om at fylkesmennene bør ta omsyn til utilsikta negative verknader på rammetilskotet som følgje av kommunesamanslåing. Fylkesmennene må vurderer slike verknader i samband med fordelinga av ordinære skjønsmidlar mellom kommunane. Verknader kan vera reduksjon i utgiftsutjamninga, til dømes knytt til busetjingskriterium (sone og nabokrets) eller opphopingsindeks, og andre særskilte tilhøve.

Dei faktiske verknadene av samanslåing vil i hovudsak først vera kjende etter at statsbudsjettet er lagt fram i oktober. Fylkesmannen må difor ta høgde for dette når den ikkje fordelte delen av skjønssramma til kommunane blir bestemt i samband med statsbudsjettet. Det må vera rom for å kunne ta omsyn til negative utilsikta verknader etter at statsbudsjettet er lagt fram, eventuelt i løpet av 2020, innafor den skjønssramma som fylkesmannen disponerer.

Etter departementet si vurdering er eventuelle negative verknader på utgiftsutjamninga først og fremst knytt til busetjingskriterium og opphopingsindeks. Departementet vurderer dei pårekna negative verknadene som små for dei aller fleste kommunane.

b)Departementet (KMD) sine skjønsmidlar i 2020

Departementet vil ha ein reserve av skjønsmidlar på kr 120 mill. for 2020. Desse midlane kan nyttast til å gi kompensasjon for reduksjon i veksttilskot som følgje av kommunesamanslåing. Ny større kommune vil ha lågare vekst i prosent samanlikna med det ein eller fleire kommunar i samanslåinga ville hatt om dei framleis var kvar for seg. Det vil seia at grunnlaget for veksttilskot blir lågare eller fell bort som følgje av samanslåinga.

Berekningsgrunnlaget for kompensasjon i 2020 vil vera reduksjonen i veksttilskot frå det kommunane samla ville fått i veksttilskot dersom dei framleis var kvar for seg, til det den nye kommunen faktisk får i veksttilskot. Det siste kan vera null i tilskot.

Kompensasjonen i 2020 vil vera 80 prosent av dette berekningsgrunnlaget. I 2021 vil det same berekningsgrunnlaget som for 2020 bli nytta. Kompensasjonen i 2021 vil vera 40 prosent av dette berekningsgrunnlaget. Kompensasjonen blir teke heilt bort i 2022.

Inntektssystemet

Inntektsutjamning

Inntektsutjamninga er 60 prosent av skilnaden mellom kommunane sitt skattenivå og gjennomsnittleg skattenivå for landet. Tilleggskompensasjonen er 35 prosent av det skattenivået er under 90 prosent av landsgjennomsnittet. Kompensasjonsgraden blir vidareført som i noverande inntektssystem.

Overgangsordninga INGAR

Overgangsordninga med inntektsgarantitilskot (INGAR) gir kompensasjon for ei utvikling i rammetilskotet med meir negativt avvik enn eit fastsett beløp per innbyggjar (grenseverdien) frå landsgjennomsnittet, frå eit år til det neste. Grenseverdien for kompensasjon er no kr 400,- per innbyggjar. Det vil m.a.o. vera den delen av utviklinga i rammetilskot frå det eine året til det neste året som er meir enn kr 400,- per innbyggjar svakare enn landsgjennomsnittet som blir kompensert.

INGAR tek ikkje omsyn til endring i skatt, inntektsutjamning, veksttilskot og skjøntilskot. INGAR tek omsyn til endringar i inntektssystemet, innlemming av øyremerkte tilskot i rammeoverføring, oppgåveendringar, endringar i kriteriegrunnlaget (t.d. talet på eldre og psykisk utviklingshemma), bortfall av småkommunetillegg og nedgang/bortfall distriktstilskot.

Telletidspunkt

Telletidspunkt for innbyggjartal og aldersfordelinga i utgiftsutjamninga vil vera 01.07. i år som grunnlag for rammeoverføring i 2020. For inntektsutjamninga i 2020 er telletidspunktet innbyggjarar per 01.01.2020. For andre kriterium i utgiftsutjamninga enn aldersfordeling blir telletidspunktet 01.01.2019 for rammeoverføring i 2020.

Veksttilskot

Veksttilskotet blir gitt til kommunar som har hatt ein årleg befolkningsvekst dei siste tre åra høgare enn ei vekstgrense i prosent (gjennomsnitt per år). I 2019 er vekstgrensa 1,4 prosent.

Veksttilskotet blir gitt med eit fastsett beløp per innbyggjar utover vekstgrensa.

Distriktstilskot utanom småkommunetillegg

Distriktstilskotet skal ivareta kommunar i Sør-Noreg med svak samfunnsmessig utvikling. Det blir gitt til kommunar som har ein distriktsindeks på 46 eller lågare.

Skattenivået må ha vore under 120 prosent av landsgjennomsnittet, i gjennomsnitt for dei siste tre åra, for at kommunen skal få tilskot.

Den eine delen av tilskotet blir gitt med ein sats per kommune, og den andre delen av tilskotet blir gitt med ein sats per innbyggjar. Begge delane av tilskotet blir gradert på grunnlag av distriktsindeksen slik at lågare indeks gir større tilskot.

Småkommunetillegg

Småkommunetillegget blir gitt til kommunar med under 3200 innbyggjarar. Tilskotet er frå og med 2017 gradert på grunnlag av distriktsindeks. Jo høgare distriktsindeks, jo høgare trekkprosent i høve til fullt tilskot. Dei kommunane som har lågast indeks får ikkje noko trekk i høve til fullt tilskot.

Skattenivået må ha vore under 120 prosent av landsgjennomsnittet, i gjennomsnitt for dei siste tre åra, for at kommunen skal få tilskot.

Distriktsindeks

Departementet legg opp til at den same distriktsindeksen som ble brukt i inntektssystemet for 2019 også blir brukt ved fordelinga av distriktstilskot og småkommunetillegg i 2020.

Utgiftsbehov

Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane få full kompensasjon for skilnader i kostnader som dei ikkje sjølve kan påverka. Grunnlaget for omfordelinga i utgiftsutjamninga er utgiftsbehovet per innbyggjar for landsgjennomsnittet og for den einskilde kommune.

Med helsing

Lars Sponheim

Gunnar O. Hæreid
assisterande fylkesmann

Dokumentet er elektronisk godkjent